

Sisu.

Lugijaile „Uudismaa“ toimetus	lhk.	3
„Uudismaa“ lugijaile. V. Ernits	”	4
Kolm luuletust. H. Brindfeldt	”	5
Surma ja üksinduse saladus. K. D. Balmont	”	7
Parema tuleviku nimel. J. Rosental	”	10
Mu õhtu. E. Nukk	”	14
Joomise mõju koolitöö pääle. V. Ernits	”	15
Muljed S. Õ. N. K. L suve ja aasta koosolekult. H. Pett	”	17
XIII S. K. L. aasta- ja suvikongress. A. J.	”	19
Kõne	”	22
S. K. L. Vabariik	”	23
Mõned arvud	”	24
Petserlased Valgas	”	24
Virumaa Noorte Püha	”	25
Teaater	”	27
Sport	”	29
Ülesanded	”	30
Teadaanded ja üleskutsed	”	31
Kirjavastused	”	32

UUDISMAA

NOORSOO AJAKIRI

KOLMAS AASTAKÄIK

№ 1

TARTUS
VIINAKUUL MCMXX

Ed. Bergmann'i trükikoda, Tartus.

Lugijaile.

„Uudismaa“ on sunnitud jälle uuel kujul lugijaile esinema. „Uudismaa“ kui ajalehena esineda tahtva ajakirja mõte (millisena ta ilmus alates 1920 a.) on läbikukkunud, mida võis juba ette karta. Meie noorsool puuduvad niisugused puhtpraktilised ja põletavad päevaküsimused, mida käsitada niisuguses ajakirjas. Ei tohi teha noorsooliikumist mingiks organisatsioonide ja nende „kantseleide“ bürokraatlikuks rägastikuks, ei tohi elada ainult teadmisesest, et noorsugu „liigub“, kui sel „liikumisel“ puudub mõte, puudub sügavam siht. „Uudismaa“ sarnasena, nagu ta ilmus 1920 a. esimesel poolel on aga just niisuguse „ametiühisuslikkuse“ laps, olles kohustet etendama noorsooliikumist, tuues kõiksugu „kasulikke“ teateid ja näpunäiteid organiseerimisalalt jne. (omamoodi „Riigi teataja“), küsimata, palju sellest huvitetuid, palju selle lugijaid. Kuid nüüdsest päale olgu see teisiti! Võtame omaks põhimõtte: noorsoo ajakiri ei tohi jääda ainult kitsastesse bürokratismi piiridesse, vaid peab rahuldama noorsoo laiemaid ringkondi, peab huvi pakkuma kogu noorsoole, mitte ainult selle üksikuile organisaatoreile. Et ta seda aga suudaks, selleks vaja põhjalikult muuta tema iseloom ja sisu, kui ka välimus. Kuid seda ei saa mitte kongresside ja keskkorralduste resolutsioonidega teha, vaid see peab välja kasvama elu otsekoheseist nõudeist, mida tunnevad ainult asjale kõige ligemal seisjad. Sellest põhimõttest kinni pidades otsustaski Toimetus nii tähtsa küsimuse, nagu ajakirja sisu, kuju ja iseloomu muutmine, omapääd, äraootamata „kõrgemate instantside“ — Asemikke Kogu ja Kongressi resolutsioone.

Teiseks tuntavaks muudatuseks ajakirja iseloomus on kokkuleppe Eesti Karskusseltside Kesктоimkonnaga, mille põhjal „Uudismaa“ osa ruumi lubab karskussisulistele kirjutustele. Ka selles ei

näe Toimetus muud, kui aina ajakirja sisu mitmekesistamist ja huvitavamaks tegemist, sest olgu seisukoht sennise karskusliikumise vastu igalühel missugune tahes, põhimõttelikult ei saa selle vastu kellegil midagi olla, kuna see on paratamatult seotud ka noorsooliikumisega, kelle sihi juure: ettevalmistuda elus teguvõimsa intelligentsina esinemiseks, tee ainult karskuse kaudu viib, mida küllalt selgelt konstateeris ka II Ülem. Öppiva Noorsoo Kongress.

Kuna koolinoorsoo tegevus paratamatult piiratud on kooliaasta kestvusega, siis on loomulik, et ka tema ettevõtted ei saa rehkendada mitte niivõrd kalendri-, kuivõrd kooliaastaga. Seepärast otsustas toimetus ja talitus „Uudismaa“ II aastakäiku läinud kevadel ilmunud nr. 7 lõpetada ja sel sügisel alustada uut aastakäiku, mis kehtaks kevadeni ja sisaldaks 8 nummert. Numbrite ilmumist ei saa praeguste trükiolude j. m. põhjusil siduda kindlate kuude ja päevadega kuigi toimetus ja talitus kõik teevad, et ajakiri iga kuu 15-ndaks päevaks ilmuks.

Tellimist ja üksiku numbriga hinda oleme sunnitud tõstma, vastavalt trükikulude suurenemisele, kuid see tohiks küll kõige vähem kohutada.

Toimetus loodab, et „Uudismaa“ sarnasena teed leiab iga noore juure ja märksa laiemate noorsoo ringkondade ainelise ja vaimlise kaasabi osaliseks saab.

„Uudismaa“ toimetus.

Uudismaa lugijaile.

Mineval aastal ilmus esimese „Karske Nooruse“ materjaal Uudismaas nr. 6—8 (1919 a.), ja alles hiljemini hakati „Karsket Noorust“ eraldi välja andma. Kogemused on aga näidanud, et see aine ja vaimline jõukillustamine kummalegi poolele hääd ei toonud, ja sellepärast on sellest numbrist pääle jällegi „Uudismaasse“ karskusosakond sisse võetud. Ses sisalduksid karskussisulised kirjutused juba iseteadlikuma koolinoorsoo jaoks, kuna „Karske Noorus“ edaspidi nooremale koolinoorsoole määratud sisuga ilmuks.

Iseenesestki mõista, et Karskusseltside Keskoimekond ka osa „Uudismaa“ ainelistest kuludest oma kanda võtab. V. Ernits.

Holm luuletust.

I.

Saabuy öö.

*Pimenev valguse tera — giljotiin,
verine illusiooni kontrastist,
ilus kui vere tähtede viin.*

*Öö tõstab mantli purpurdet kastist,
asendub teele ehaga vöötet,
kiiri hajad viimsest mastist.*

*Ilmastik, pimedast äsja öötet,
vaikib, naerdes kastest naeru,
vaikib lindude unest vöötet.*

*Kuu on heitnud musla aero :
varje vööbaga palistab eset,
teispool kõhutab vallatu naeru —*

Kuu kahevärvne öötaeva keset.

2.

Haod panin kuppo ja pinno.

Haod panin kuppo ja pinno . . .

Lähestui öö.

Tahtmatta mõtted löid sinnu.

Katkestin töö.

Haod panin kuppo ja pinno . . .

Vaikus, halloo :

Mis on hankind minnu

mu muinasloo?

*Haod panin kuppo ja pinno . . .
Valge saaga :
Ilm täis helevaid linno
kuljustet maaga . . .*

*Haod panin kuppo ja pinno . . .
Lähestui öö.
Tahtmatta mõlled löid sinnu.
Lõpetin töö.*

3.

Sosisklus tumm sydaöös.

*Sosisklus tumm sydaöös.
Hääleli tasa
rytmuseldasa.*

*Oli see suu gratsiöös
sosisklus tumm sydaöös
naabuseldasa ?*

*Tuksatus syleldud vöös.
Oo, mine tasa,
ööd kuulata sa :*

Sosisklus tumm sydaöös.

Surma ja Üksinduse saladus.

(M. Maeterlinck'i loomingust).¹⁾

Elame siin ilmas ümbritsetuina igalt poolt julmast, läbipääsmatust saladusest. Meie elu läheb mööda, nagu muinasjutt, mille edenedemisest kõige valuga, kõige hendi olevuse tundelikkusega osa võtame, mille sisu me aga ei aima ega ealgi tea, milline meid ootab lõpp, ja kus ta meid varitseb. Ootamatuimal minutil langeme kuristikku. Armsaimalt olevuselt saame julmima hoobi. Heledim, värvikas minut vahetub ootamatult, katkestamatult kordumise luupainajaga ja argipäevse ehk traagiliseks saatuseks hüütava mudase — verise vihurisarna lämmatava luupainajaga.

Me vaatame hendi ümber. Otsime Looduses lille, harmooniat, värve, võluvaid raami nende kalliskivide tarvis, mida nimetame hendi paremaiks silmapilgeks. Kuid sellal, kui oma ainsama, kordumatu eluga katsume teha Loodust hendi tööriistaks ja lepinglaseks, haarab tema korruga meid kõrist kinni, nägematu jõu toorusega, oma, meie võõraste sääduste järele elava metslooma otsejoonelisusega, tallab meid, rusub, nagu veskikividega neid, keda armastame, purustab nagu tangidega meie unistuse loori ja, jättes meid seesmiselt ja väliselt vigaseks, läheb mööda, tähelepanemata meie purustet elu, meie rötsit, raskede kapjega puruks litsut kuldsilmi.

Otsime vastust Maailma Mõistuses. Nagu ämblik saadab igale poole peened võrgud, et leida heneselle kusagil toetuspunkti, kinnitamis kohta oma hõhuteede loomiseks, tõttame edasi kaugusse, kõige peenega, mis meil hinges, püüame alla ja üles, mõttetuisse kaugusisse, raiskame nende lõpmatute otsimiste pääle kõik, kõik, mis meis on ebarealist, hõhulist, ämblikuvõrk-herka ja hõrna. Kuid toetuspunkti pole kusagil, igal pool kuristik, igalpool libastik igalpool libe sein, millesse ei saa kiinduda, tume, sünge, mudane-külm tühjus. Ja me läheme tagasitulematult hendist eemalle, jõudmata mingisuguse varjupaigani.

Haarame instinktiivselt hendi väikeste elude rõõmudest kinni, ehitame terve ilma armastusele ühe omase olevuse vastu, tema silmis näeme tähti, ta liginemises tunneme kevadet, kogu ta armsas, soovimatumises otsime sooja ja mõnu, päikest, ilusaid ja truid, meid soojendava kodukolde tulukesi. Kuid Surm ja haigus tulevad meie ma-

¹⁾ Autori kirjaviis muutmata. Toimetus.

jusse, meid hoiatamata, nagu vaenlaste leegioonid lähevad võõraid, täiskülit põlde mööda, hendi järel, vaid üleskaevet kõrbi jättes, lähevad ja pühivad maha, nagu tsükloonid meie viletsad ja arad ehitused, ja enne kui jõuame tagasi vaadata on meie elu loomuvastaseks teht.

Ja kui kehalik surm ja kehalikud nõrkused on koledad ja armutumad, on midagi veel hirksamat, midagi nii julma, et füüsiline surm muutub päris soovitavaks osatumalle. Ma räägin meie kahest däämonist, keda kutsutakse arusaamatuseks ja tundmuste surmaks, mis sureb selle teise (arusaamatuse) tundmise ahnete huulte ees, mis veel elav ja tahab, ja vinnab selle juure, mis juba muutus jahtunud surnukehaks.

Mis üle me üksisteisega ka ei räägiks, meie hinged on kokku-liitumatud. Üksindasena inimesena ta sünnib, üksindasena elab ja tunneb, üksindasena ta sureb. Minutilist liitumise rõõmu tunneb ta nagu oaasi vaid selleks, et minuti pärast kahekordse jõu ja teravusega tunda; et iga hing läheb oma teed, ja kui meie palavad ehk jahtunud käed suruvad üksisteist, meie hinged eksivad üksindasina nägematus kõrbis ega aegu kaua meie läikivais silmis, kui huuled so-sistavad teisele suule hörna, nagu suudlus, sõna „Armastan“.

Armastades üksisteist, eksime koopais ja laburündes. Hüüame üksisteist üle seinte, mis ei avardu. Palav süda hüüab teise poole, milles voolab punakas valge veri, kuid vaenulik mägede vastukaja segab sõnad, muudab neid, vahetab ära, ja hinged ei tunne enam üksisteist, nad ei tunne enam isehennast, ja säääl, kus flöödina kõlavad armastusnutud, kuuldub võõrale mõistuselle hirvitav naer, elavad lilled sahisavad, nagu järeltehtud, armastuslaulu sõnad muutuvad surnuiks, nagu kume vaimulik hää, tagasiheidet röskeist surnukambri võlvest. See on hirmus uni, kui ta vaid ilmub. Milline valu tekib südames, kui uni selgub kõrvaldamata tõeks! Kui ei saa enam kahelda! Kui käed, mis paitasid, tõukavad sind! Kui silmad, mis põlesid hörnusega luulelisarmsate ripsmete alt, nüüd vaatavad külmuse tinase pilguga!

Meie kehad pole harmoonias meie lillishörnu hingiga. Meie kehad on vangimajad.

Pole teed unistuse juurest unistuseni.

Keerleme ja otsime. Keerleme ega leia. Põleme ja kustume. Ja uuesti keerleme. Oleme jällegi nagu lained. Tahame saavutusi. Halame ja nuriseme. Armastame ja nutame. Kuulame oma henda hääle kõla. Aga meri milles me pole rohkem, kui lained, elab sellal oma henda elu, nägematut ja arusaamatut meile, rõõmustab piiritumalt nende meie üksikute nutude üle, sest tema tarvis liituvad nad

ühthe suurde harmoonilise müdinasse, tema elab kui suure, hõiskab, kui hääbume Maailma Okeaani kiigutuses ja laulus.

Juba alguses põlesid soovid
Aga leegist said lained, mis korduvad,
Ja siis sündisid taevased helgid
Millel hiilgavad pitsised koedki.

Silmal on mõõtmatu merede laius,
Millel tundmatud mõnu ja halastus.
Iga silmapilk need jälle uued
Täidet pimedust, valkjat lasuuri.

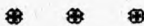
Ainult sellest veel joobuda võibki:
Ebataolsuse helkide iludest.
Ärapõleda, keerelda, kanduda,
Suurust ihata, alati rabelda.

Sest kui lained on piirat ja väsinud,
Ilmas põhjatus seinana kurdina
Kaljud tõusevad kõrged ja suured,
Et võiks valgeks hend peksta nad vahuks.

Surma ja seesmise Üksinduse tundmine on igal kunstnikul ja igal peenetundelisel inimesel hästi tuttav, kuid sai nagu praeguse kunstitoodangu loosungiks. See tunne dramaatilises vormis väljendus iseäranis heledalt kolmel suurel kirjanikul: Ibsenil, Hauptmannil Maeterlinckil ja viimasel neist kolmest jõudis oma kristallisatsioonini, selle lõpetet abstraktsuseni ja originaalsuseni, milles pole enam midagi isiklikku, juhuslikku, ajalist, kohalist. Macterlincki loomingus — näeme Surma ja Üsinduse tunnet sama ilusais ja patustamata vormes, nagu tähtelikkusega unistav talvine Looduse fantaasia lumekübenäis ja külmalilles väljendub.

Ibseni draamades, kes hoolimata üleilmsest kuulsusest veetis kogu oma elu üksindasena, neis külmis, täis vaenulikkust tõsi-põhja-maa kalju-kurvis panoraamades valdab meid alati kole ligineva turma tunne, üksindase hinge päävarjutus, mille pääle iga minut võib langeda mõõtmatu taarn. Külmand-üksindased on need ebarõõmsad, õnnetumad draamas „Rosmersholm“ ehk „Metspart.“ Üksindane on see mäetondi taoline Brandes, ja oma henese tornist kukkuv Solness ja meeletu Osvald, armastav päikest, tapet halva ilma rusumisest ja omavoline Hedda Habler ja dämooniline Jordis, kurb ja halastamatu valkäär kel kitsas ja lämmastav on all igapäevsuse madalat lage. (Järgneb.)

Kogust „Белые зарницы“ tõlk. A. Juhanson.

J. ROSENTAL.

Parema tuleviku nimel.

Olevikus ehitame tulevikku. Kõik meie püüded ja sammud on selle poole sihitud, et tulevad päevad paremad, õnnelikumad, sisurikamad oleksid. Kui palju teeme selleks ilusaid kavatsusi! Ja hellitame lootusi missugusid! Palju läheb neist täide?

Igaüks on oma õnne sepp, ütleb vanasõna. Kuida lükkad, nõnda läheb, tõendab teine. Neis ütlustes on palju mõtet. Meie romantilisest unistustest ja tulevikuplaanidest ei lähe küll suurem osa täide, ning õhulossid purunevad elu tõelikkuse vastu, kuid siiski võib tõendada, et meie oma tulevikule ise aluse paneme. Magajale kassile ei jookse hiir suhu. Ja ise on mees. Vähe on neid õnnelikka, kellele juhtumisi midagi sülle langeb. Ise peame käed külge panema. Ise peame eest vedama ja tagant tõukama, siis võib asjal edu olla. Raudne tahtmine ja visa püüdmine viivad viimaks ikkagi sihile.

Kui palju ilusaid kavatsusi nooruses! Kui palju head tahtmist! Ja jõudu — seda on pillata. Mäed võiks paigalt nihutada ja künkad kukerpalli käänata. Ülepääsemata takistusi ei olegi. Kõik on nii kerge. Ja nii lihtne.

Mis näeme aga pärast, aastate jooksul? Kuhu on jäänud ilusad kavatsused ja hea tahtmine? Ja kuhu kadunud nooruse tuli ja vaimustus? Ja jõud — miks on teda nii vähe veel järele jäänud?

Palju on neid õnnelikka, kes omi kavatsusi teostada suutnud? Ja on selleks jäänud veel tahtejõudu? Ons veel neid, kel pea püsti ja tuli silmis, nagu nooruse päivil?

Torm murrab maha ka tammed. Lained õõnestavad ka kaljuse aluse. Rooste sööb ka raudsed toed.

Elu murrab. Seda ehk ei ole teist kõik veel mitte suutnud tähele panna. Kui teie aga oma ümbritsevat elu terasemalt vaatlete, siis leiate nii mõnegi murtud tamme, nii mõnegi vigastud tiibega kotka.

Käesolev aeg oma majanduslikke raskuste ja hädadega mõjub iseäranis hävitavalt ja „sööb“ meid ruttu ära. Teeb meist enneaegu raugad. Kes ei tunneks „noori rauke“?

Elu nõuab meilt jõudu ja vastupidavust. Kel seda on, need suudavad püsti jääda ka tuultes-tormides. Need jaksavad toibuda hoopidest ja endid jälle püsti ajada, kuigi nad vahest komistavad ja kukuvad.

Kust saame jõudu ja vastupidavust? Mis suurendab meie tahtejõudu ja karastab meie närvisid? Mis annab meile värskust ning vaimustust?

Karske ja korralik elu on meie jõuhallikas. Ei tule midagi väljastpoolt. Kõik oleneb meist enestest. Oleme meie terved ja tugevad, siis jätkub meil ka jõudu elu raskusi kanda. Siis jätkub meil tahtejõudu omi kavatsusi teostada ja oma peale võetud ehk pandud kohustusi korralikult täita. Siis seisab meie vaim värskel ja vaimustuse tuli ei kao silmist. Siis jääme ka vanaduses noorteks.

Karske ja korralik elu... Olete vahest selle peale ka mõelnud? Teie olete ju alles noored ja teil on jõudu küllalt. Eks tast jätku.

Kahju, et karskuseta ja korratuma elu tagajärjed alles aastate ja kümnete aastate pärast nähtavale tulevad. Oleksid nad otsekohe märgatavad, käega katsutavad! Paljud kohkuks oma kergemeelsest elust tagasi, kui nad ette näeks, kuhu see neid viib. Kui tervis alles ja jõudu külluses, siis ei mõelda selle peale. Ei tule meelegi. Ja paljud pigistavad meelega silmad kinni ja ei tahagi midagi näha ega kuulda.

See küsimus on nõnda suur ja tähtis, et temast ei saa, ei või mööda minna. Mõtelge, et siin teie tulevik kaalu peal on. Ja rahva tulevik. Sest rahvas seisab üksikutest koos. Siin peab seisukohta võtma. Ma arvan, et teil, noortel, selleks tahtmist ei puudu.

Aastaid möllav sõda on meid tasakaalust välja viinud. Alaline närvide pingutus sõja hädaohtude ees, perekonna liikmete äraolek, nende kaotus, haavamised ja haigused, majanduslikud raskused ja mured, need kõik on meie jõudu söönud, nad on meis jäljed järele jätanud.

Uued ideed ja juhtmõtted on ilma paisatud ja hoiavad meeli ärevil. Vanad alused on kõikuma löödud, uut aga, midagi püsivamat ja kindlamat, pole asemele anda. Kaheldes kobatakse ümber; haaratakse kord ühest, kord teisest kinni, kuid kõikumata alust, alust mille peale kartmata toetada võiks, ei ole.

Mida enam meil väliselt raskusi kanda, seda tugevamad peame sisemiselt olema. Ühtegi jõu kübet ei ole meie väikesel rahval kaotada. Pidage seda meeles! Teie jõud ei ole üksi teie päralt, vaid ka rahva päralt, kelle lihast ja verest teie võrsund, ja kes teid ka edaspidi kannab.

Poliitiliselt oleme vabaks saanud. Raske võitluse järele. Uhkusega võivad noored enestele ütelda, et nad meie vabadusvõitluses esimesed olid, kes vaenlastele vastu astusid. See oli siis, kui suurem osa kahtles ja äraootaval seisukohal asus. See oli siis, kui tulevik õige tumedana paistis. Au, kellele au tuleb anda!

Veel raskem võitlus aga on praegu käimas. Ja ootab ka teid eel. See on võitlus majandusliku iseseisvuse eest. Suudame ka siin võitjaks jääda, siis alles saame õieti vabaks. Jääme selles kaotajaks siis langeme ka poliitiliselt teiste eestkostmise alla.

Meie rahva tulevik seisab kaalu peal. Praegu on silmapilk, mis vahest meie rahva ajaloos enam ei kordu. Nüüd on aeg, kus kõik jõud tuleb kokku võtta uute väärtuste loomiseks. On aeg, kus tuleb välja astuda isiklise elumõnude maitsmise vastu, sest see on maad võtnud enam, kui kunagi enne. Tuleb jõudu kokku võtta tööks, loovaks tööks, — tööks, mis väärtusi juure annab.

Tahan siin teie tähelepanemist, noored, alkoholi peale juhtida. Alkohol on meile tõsiseks vaenlaseks, tõsisemaks, kui seda pealiskaudsel vaatlemisel arvatakse. Ta rikub meie kehalist tervist, halvab meie tahtejõudu, nürbib meie vaimu. Asjata oleks pikemalt seletada, mis kahju ta kõik meile toob. See on selge küllalt kõigile, kes silmi kinni ei pigista.

Alkoholil oli enne sõda piiramata voli meie rahva kallal oma hävitustööd teha. Monopol ei suutnud joomist takistada ega vähendada. See kasvas aastaastalt suuremaks.

Sõda sulges korraga kõik alkoholi allikad. Kõik pidid tahes ehk tahtmata viinast loobuma. Selle all kannatasid ainult mõned üksikud, kes põlevas jänus end surrogaatidest surnuks ehk pimedaks jõid. Rahvale oli see suureks õnnistuseks.

Joomajänu aga otsis uusi allikaid. Ja leidiski neid „samogonnis.“ Salapäletus algas väiksel viisil, aga kasvas paari aasta jooksul üsna suureks, nõnda et kaaluda tuli, kas täieline keeluseadus ja ühes sellega viina salajaamine ehk vabamüük piiratud ehk täiel kujul. Võitis viimane ja viinamonopol pandi käima. Ja nüüd maitseme selle „õnnistust.“ Jälle võime joobnute lallutamist kuulda ja nende tuigerdamist näha. Jälle tulevad igalt poolt teated kaklustest ja noalahingutest. Jälle tassitakse inimesi politseisse peatäit välja magama. Kõik ammust ajast nähtud pildid.

Ärge arvake, et ma liialdan. Võtsin juhtumisi (võin seda puhtast südamest tõendada) kõik ühel päeval ilmunud päevalehed ja leidsin oma sõnadele täielist kinnitust. Ei saa siin kõike ülesse lugeda. Nimetan ainult teadet selle üle, kuidas Vao valla Kaarma küla kooliõpetaja Rudolf Summer „joobnud olekus looma sõnniku ja prahi sisse kukkunud“ ja selle tagajärjel ära lämbunud. Keda asi huvitab, võtku päevalehed 27. sept. s. a. (kirjutasin neid ridu 28. sept.), „Post.“ hommikuse väljaande, „Kaja“ ja „Sotsi“ aga 26. sept. (sest et nad 27. sept. — esmaspäeval — ei ilmunud) ja ta leiab neis polit-

sei protokollidest, karistusmäärustest ja trahviävardustest, trellide taha toimetamisest, rahurikkumistest, paljaks varastamisest joounud olekus, salapõletajate tabamisest j. n. e. Ja seda kõik ühelainsal päeval — täieste juhtumisi valitud — ilmunud päevalehtedes!

Ja seda nüüd, kus meil iga jõunatukest vaja, kus nii kui nii paljud loovast tööst loobunud, kus suured hulgad ainult sahkerdamisest elavad.

Keeluseadus oli karskustööl nagu aluse ära võtnud. Nii näis vähemalt. Ei olnud nagu tahtmistki enam seda päris tõsiselt võtta. See oli nagu Don Kichoti vehklemine veske tiibega. Nüüd aga, kus meil joomine jälle täiel hool lahti läinud, on võitlusel alkoholiga täis mõte sees. Käesolev aeg otse sunnib seda tegema.

Tulisem võitlejaist, karskusasja hing, Villem Reiman, on surma läbi lahkunud. Teised vanemad kaasvõitlejad on üleüldisemate ning tähtsamate ülesannetega koormatud. Nende jõud ja aeg ei küüni nii mitmele poole. Sõda ja meie riigi loomine on inimesed laiale viinud. Ei ole enam seda soojust ega poolehoidu asja vastu ega osavõtmist. Ei ole enam endist hoogu. Ja üldarvamine on joomise vastu palju leplikumaks, sallivamaks muutunud.

Teilt, noored, ootame abi. Teid kutsume karskustööle üles. Teid on palju, terve vägi. Ja kui teie tulete tõsise tahtmise (seda teie ometi ei puudu) ja noorusvaimustuse ning tulega, siis võite teie karskusasja hääks palju teha.

Käesolev silmapilk on suur ja tõsine. Lähem tulevik näitab, kas meie suudame oma iseseisvust hoida. Igaühel on osa vastutust kanda. Jõudu on tarvis tõsiseks tööks enese ja terve rahva parema tuleviku hääks. Sellepärast — sõda meie jõu hävitajale — alkoholile!

Mu õhtu...

*Kantselei ma pabersalves olin närind
Nagu rott, öö päeva juhmilt pika.
Tööst vaid raskelt läppund õhus pärind
Väsimuse kehha, verre paine rikka.*

*Selles suitsu tares, ahta laua taga
Peene tolm kus sääsestelleb hall ju,
Tööta päeval, õhtul puhka, maga*

*Pannes paberpahna pää alla ...
Aju hobu koormast liiast kipub koolma
Nagu kronu vana. Valgust rohkem kalla
Väike lamp, end nihutan su pool' ma.*

*Silmi käsi nägematu valu naelu taob,
Nägeminegi, näe, tuhmub, hallub, kaob.
Raskub keha, nagu oleks sooni valat tina palju.*

*Lehe võtan, tähti katsun lahutada,
Sõnu, mõistagi noid kujutlusi, mõtteid.
Aju keldrid, lõhkemiseni täis tühjust, suuda'i mahutada
Puienenult välisilma ihkeid, võtteid.*

*Juhmilt lehe viskan lauale, pääs mõtteid pole,
Tuhmilt karjub keegi, röögib hinges: „kole, kole,
Oled paatund, tunnetelle tumm ja võeras nagu kalju.*

*Aju kivele ei kalla mõtte ojad enam veesid,
Närve telefon ka töötab kiirendatud tempos.
Ihkan und, tost väljapääsuks teisi pole teesid ...
Uned õöhhe mataks hinge tulekahje, koos*

*Valukaarnaid, söövaaid pehmet südameleiba.
Lõõnud, naelutanud keegi aju põldu mõtte teiba
Ühe: tuim sa, puine, kellel kõik on ükskõik, midagi ei palju...*

Võitel, 11. I. 1920.

Joomise mõju koolitöö pääle.

Olgugi, et meil Eestis iseäranis viimasel ajal joomine on õige moodi läinud, ei tule seda vist siiski kuigi palju ette, et kodus õpilastele korralikult alkoholi antakse. Meie noorsugu on senni ikkagi kaugelt suuremalt osalt karske olnud. Kuigi viimasel ajal vahest vanemates klassides nii mõnedgi, iseäranis meesõppurid, alkoholiliste jookidega enamvähem tuttavad on, vahest mõnel korral põhjalikultki, siis on siin suurelt osalt sõja demoraliseeriv mõju süüdi, millele vastuseismiseks meie noorusel alati mitte küllalt vaimlist, moraalselt jõudu pole jatkunud. Seda peab konstateerima ennem kahju tundes, kui ette heites. Loota võib aga, et normaalolude tagasitulekuga ka meie noorsugu lõpetab igasuguse intiimse tutvuse alkoholijookidega.

Mujal Euroopas pole aga asjad alati sugugi nii õnnelikud. Mitmel maal, kus kodune „paras“ joomine saanud üldkombeks, kannatavad selle all ka õppurid, keda tihti arusaamatuse tõttu kõige paremate tahtmistega ennast korrapäraselt alkoholiga pikkamööda kihvtitama õpetatakse. Huvitaval kombel märgatakse Euroopa rahvaste kodust laste joomist Ameerikas, teatud rahvusest väljarändajate juures. Nii leidis Cincinnati tiisikuse vastu võitlemise selts 1912 a., et Ungari väljarändajate perekondades 42% lastest jõid õlut, Itaalia perekondades 49%, Jiri perekondades 48%.

Joomine avaldab muidugi tagajärgi koolitöö pääle. Ka seda nähtust on mitmel pool märgatud ja lähema uurimise alla võetud. Eespool esitan paari niisuguse uurimise tagajärjed.

Ungari ametlik Alkoholi Komisjioon leidis, et enam kui $\frac{1}{3}$ alkoholitarvitajaist õpilasist oli hooletu ja ebatöökas, 20% närvlik ja rahutu, 10% andsid segaseid vastuseid esimestel tundidel pääle homimikusõõgi õllega ehk veiniga.

Hecker (Jahrbuch für Kinderheilkunde, 1906) leidis Münchenis, et vastuvõtte pikalisus tõusis, hoolikus ja edasijõudmine langesid õpilastel nende joomaharjumuse tõusuga proportsjonaalselt, kuna karsklased igas suhtes joojaist ees olid.

Viini koolidirektor Emmanuel Bayr uuris 1899 a. teiste õpetajate abil 14 klassis 588 õpilast läbi joomise ja õpitöö edasijõudmise suhtes. Tõuke uuringuks sai ta asjaolu konstateerimisest, et paljud halvemad õppijad nende hulka kuulusid, kellel kodus lubati alkoholi tarvitada,

Uuringu tagajärjed olid järgmised :

134 karskest lapsest olid hääd numbrid 42 % ,
keskmised 49 % ja halvad 9 % ;

164 juhuslikult joojal olid hääd numbrid 34 % , keskmised
57 % , halvad 9 % ;

219 üks kord päevas alkoholi joojal hääd numbrid 29 % ,
keskmised 58 % , halvad 14 % ;

71 kaks korda päevas alkoholi joojal hääd numbrid 25 % ,
keskmised 58 % , halvad 18 % ;

3 kolm korda päevas alkoholi joojal mitte ühte hääd
numbrit.

Pange tähele hääde numbrite protsendiarvu vähenemist :

42—34—29—25—0, keskmiste tõusu :

49—57—58—58, ja iseäranis halbade numbrite tõusu :
9—9—14—18!

Teine sellesarnane arvustik on tehtud Itaalias, Brescias, 3999 õpilase kohta. Sää! sai 462 karskest õpilasest 42,6 % hääd numbrid, 53,4 % keskmised ja 3,8 % halvad ; 1516 juhuslikust veinijoojast said hääd numbrid 30,5 % , keskmised 41,8 % , halvad 27 % ; 2021 igapäev veinijoojast 29,8 % hääd numbrid, 39,7 % keskmised ja 30,3 % halvad. Pange tähele siin hääde numbrite protsendi suurt langemist : 42,6—30,5—29,8 ; ka keskmistegi langemist : 53,4—41,8—39,7, ja iseäranis halbade suurt tõusu : 3,8—27—30,3. Näib, nagu oleksid itallased üldse palju erksamad, kui ungarlased, kuid seega ühtlasi alkoholi mõjule palju anduvamad : karskete juures on itallastel palju paremad numbrid, kui ungarlastel, joojate juures palju halvemad.

Õppiva noorsoo koolitöö väärtuse vähenemises peitub ainult üks osa sest kahjust, mis alkohol toob. Rohkem toob kahju tulevikus kehalise ja vaimlise tervise ja tööjõu nõrgestamine kõigi selle tagajärgedega, mis võib ulatada edasi järeltulijaiski. Samuti halvendab joomine niihästi vanemate, iseäranis vaesemate, kui ka õpilase enese majanduslikku seisukorda ja õpetab teda kergemeelsele pillamisele. Kõike seda ei või keegi mõtleja inimene hääks kiita.

HELMI PETT.

Muljed Soome Öppiva Noorsoo karskusliidu suve ja aastakoosolekut.

Tänavune S. Ö. N. K. L. suve ja aastakoosolek peeti juuni kuul s. a. Viiburis, Karjala päälinnas.

Igast soome maanurgast oli rohkesti noori kokku sõitnud, isegi kaugelt põhjast (Rovaniemilt) 14 saadikut.

Kongress kestis kolm päeva ja jättis üleüldiselt piduliku mulje järele.

Esimene päev oli rohkem asjalikum, kus aastakoosolek peeti ja aruanded esitati. „Tutvustamisõhtul“ esinesin ülevaatega Eesti Öppiva Noorsoo karskustegevusest aasta jooksul. Teade meie ülevaatest leidis sooja vastukõla — alles 1919 aasta suvel olime päältvaatajatena kongressil, kuna tänavu juba oma tegevusest kõnelda võisime. Sooviti õnne meie kiirele organiseerimisele ja loodeti et varsti neile järele jõuame. —

Teine päev oli rohkem linna ja ümbruse vaatamiseks.

Hommikul läksime kõik kiriku jumalateenistusele, mille järele muuseumi ees platsil ühine ülesvõte tehti. Säält käisime n. n. vana „Viipurin linna“ vaatamas. Vana „Linna“ on lõpmata kõrge, seest lahtine kivitorn, mille sisemist seinu mööda keerdraudtrepp üles viib. Ülevalt näib vaatajale kogu Viiburi oma eeslinna-tega ja kauni ümbrusega.

Säält keerasime tagasi muuseumi — suur kolmekordne maja oli otsani varandust täis, mille korralikuks vaatamiseks õieti mitu päeva oleks kulunud.

Sama päeva õhtupoolel olid spordivõistlused, mis igaaastase traditsiooni järele S. Ö. N. K. L. kongressi ajal ära peetakse ja siis noortele auhinnad välja jagatakse. Sellele järgnes nelja kilomeetri kaugune jalutuskäik ilusas „Monrepos“ pargis, mis oma loodusliku rikkuse poolest on üks esimestest kohtadest Viiburi ümbruses. Künkakesed, jõeharud, hallikad ja mere äärsed kaljumürakad pakuvad vaatlejale kauni pildi.

Ehk küll päev läbi marsitud, siiski oldi veel õhtul värsketena koos ja mängiti Soome laulumängusid kunni hilja ööni.

Kolmandal päeval oli väljasõit „Imatrale.“ Kuulus kosk jätis esimesel silmapilgul suure pettumuse — kuid juba mõneminutilise

vaatlemise järele tundus tema valdav mõju — tundus see määratu jõud, mis vee valgeks vahuks peksis ja oma neelmetesse neelas. Imelik hüpnotiseeriv võim on Imatral, mis enda nii meelitavaks teeb, et suur kiusatus on sinna, vahuneelmetesse heitada ja ennast kiigutada lasta.

Õhtupoole jõudsimel muljetest täidetuna linna tagasi, kogusime veel koosoleku saali kokku ja valasime südameelt, mis kellelgi sinna oli kogunud. Avaldati kindlat soovi Soome-Eesti ligema läbikäimise elustamiseks ja juleti lootma jääda tuleval suvel juba Eestisse külla sõtta.

Nii lühidalt muljed tänavusest S. Õ. N. K. L. suve ja aasta koosolekust.

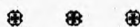
Meile tundub sarnane kongress võõrana meie võime seda täielikuks pidustuseks nimetada. Ja see ongi õieti pidustus ja ei tahagi olla muud ka soomlaste seisukohast.

Tuletame meele, millal Soomes juba korralik Noorsoo Karskustöö algas (1906) ja tuletame meele, et see oli juba XIII kongress, siis võime sellest väga hästi aru saada. Aastate kogemused ja vilumused on seljataga — töö käib oma kindlat teed kindla juhatuse all. S. Õ. N. K. L. sekretär on täielikult liidu teenistuses, kelle juhatuse all terve liikumine käib. Vähemalt aastas kord käib ta kohalikud ühendused läbi ja juhatab neid tegevuses. Korralikud aruanded ühenduste tegevusest tulevad Liidu kantseleisse.

Töö käib nagu iseenesest ja aastakoosolekud kuhu noored ühenduste saadikutena igalt poolt kokku sõidavad, säält piduliku, vaimustava mulje kaasa viivad ja oma ühendusse edasiannavad, on määratud selle vaimliseks sidemeks. Ja kahtlemata on sellel suur mõju —

Kuid, kas võime meie seda enestelle praegu lubada, kus meil veel töö lonkab, kobab ja otsib? Ei, meie peame looma enne kindla tee, kindla käigu, siis alles võime sarnaste kongresside pääle mõtelda. Meile ei saa see nii raske olema, nii pikka aega nõudma, kui meil oma vennasrahva kogemused ja eksimised teada on, kui meil nende töö käik silmi ees.

Igatahes loodame, et jõulu vaheajal oma sennisele tööle sideme ja ühenduse suudame luua ja Eesti Õppiva Noorsoo Karskusliidu asutada: —

XIII Soome Koolinoorsoo Liidu aasta- ja suvikongress

Keraval 25. ja 26. juunil 1920.

Eesti delegatsiooni

moodustasid E. Koolinoorsoo keskliidu esitajad G. Noor, A. Juhanson ja O. Jürgens, ning E. Noorsoo Liidu keskjuhatuse delegaat O. Reintal.

Öösel vastu 22 juunit kella 1—7 kestev reis Tallinnast Helsingi väikesel veolaeval, mis messe Eesti osakonnale kraami viis, oli üsna lõbus ja mõnus — isegi magada sai — õlgedel, mis olid määrat messe Eesti paviljoni katuseks!

22. juunil kell $1\frac{1}{2}$ 9 h. astusime Helsingis maale. Kohtasime varsti sel ajal parajasti säääl ekskursjoonil viibivaid Viljandi reaal-gümnaasiumi ja Tallinna pr. Lenderi naisgümnaasiumi õpilasi, kes juba nädala päevad säääl olid ja järgmisel hommikul Tallinna sõitsid — samal laeval, mis meid Helsingi viis.

Kongressi ootel

oli meil võimalus paar päeva pühendada Helsingi ja selle ümbruse vaatamisele, väsimata Martti Forsmani sõbralikul juhatusel. Jõudsime läbivaadata pea kõik, mis vaadata oli, kuigi ainult läbijooksul, sest vaadata on säääl ju nii palju! Jaaniõhtuks saime kutse kellegi Soome üliõpilase juure — paar jaamavahet Helsingist — jaanitulele. Meile juba varem tuntud Soome üliõp. Penttilä saatel tegimegi seda, kusjuures meiega ühines veel selajal parajasti Helsingis viibiv eestlane prl. L. Ploompuu (Tallinnast). See oli haruldaselt lõbus õhtu, õieti õõ — möödasaadet kõrgetel kaljudel tule ääres ring- ja teistes ühismängudes lõbusa Soome külanoorsoo keskel. Ei mäleta ainukestki sellele võrdset jaaniööd kodumaal . . .

Jaanipäeva hommikuks olime Helsingis tagasi. Õhtul kohtasime äsjasaabund Daani üliõp. Aage Clausen'i. Järgmisel hommikul sõitsime üheskoos Keravalle, kus kell 12 kongress algama pidi. Teel tutvunime Saksa edustaja Köhring'iga.

Kongress

ise jättis palju halvema mulje, kui minevaastase järele otsustes oodata võis. Korralduse puudus oli äärmine. Kella 12 asemel saadi algusega alles $\frac{1}{2}$ 2 hakkama. Saadikuid oli kokku tulnud üle saja, suuremalt jaolt üliõpilased. Kongressi avas Uusimaa (Helsingi lääni) ringkonna juhataja üliõp. Ensio Hidén, vaimukam ja agaram kongressi korraldajaist. Juhatas liidu juhataja K. Sandein, sekretarina toimis liidu sekretär M. Forsman. Hidénile järgnesid A. Juhanson, O. Reintali (Penttilä tõlkes), A. Clauseni¹⁾ (Sandelini tõlkes) ja H. Köhringi¹⁾ tervituskõned, lauldi paar laulu, ning algas lõunavaheaeg, mis kestis 1 tunni asemel $2\frac{1}{2}$. Lõunavaheajale järgnes referaat enesekasvatusest ja sellele kauakestvad vaielused, mis lõpuks karskus- ja naisküsümuse pääle üle läksid. Sellele järgnes hilja õõni kestev „oleng“, mille eeskavas olid muusika, laul, deklamatsioonid ja pääosas tants. Muu seas kandis ka eestlaste 4-liikmene „laulukoor“ paar tuttavamad Eesti rahvalaulu ette. Kui kongressi asjaliku osa kestes saal pool tühi oli ja saadikud metsas „suvitasid“, siis oli ta seda enam täis tantsu ajal. Eestlased aga kasutasid juhust, et S. K. Liidu esitajatega ühisel koosolekul omavahelise lepingu küsimust läbi harutada. Jõutigi pea põhimõttelikule kokkuleppele ja valiti lepingu teksti väljatöötamiseks komisjon (Forsman, Penttilä, Juhanson ja Noor).

Kongressi teine päev

algas 7—8 kilometr. pikuse jalutuskäiguga Aleksis Kivi hauale, kus üliõp. Jukola kõnet kuulati, kabeli vanas kirikus veidi puhati ja siis ligidaloleva Kivi omaaegse elukoha — veikese onni juure, mindi. Säält oli 4—5 kilom. ilusa järve kaldal asuva Tuusula rahvaülikoolini, kus lõunat söõdi ja siis säält kongressi jätkata mõeldi, kuid inimestel näis mingi tung tagasi Keravalle olevat, mispärast siis ka ligidalolevasse jaama rutati ja säält tagasi Keravalle sõideti, kus kongressi ametlik ja asjalikum osa algas. Kaunis elavate vaidluste järele täiendati põhikirja Eesti Koolin. Keskliidu põhikirjast laenatud paragrahvidega Asemikkude kogu ja Sekretariaadi kohta, sellega endi administratsiooni

1) Clauseni ja Köhringi ei saa õieti pidada kogu Daani ja Saksa koolinoorsoo esitajaiks, sest üleriiklise organisatsiooni puudusel polegi säält kedagi volitajat, vaid Clausen sõitis täiesti enda algatusel, kuna Köhring alaliselt Soome asumaa jääb, kust ta alles ilmasõja algul Saksamaa alamana lahkuma oli sunnitud. Nii olid võerastest ainult eestlased korralikkude volitustega varustet.

meie omaga täiesti sarnastes, ainult selle muudatusega, et aastakongress üleni ära jääb ja kõik võim Asemikkude kogu kätte läheb — samm, mida meie, eestlased, hääkskiita ei saaks. Säälsamas valiti ka 4 liiget sekretariaati (5-nda — juhataja — valimine jäeti kohase kandidaadi puudumisel, Asemikkude kogu hoolde). Sekretariaati valiti: juhataja abiks — Anttinen, sekretariks — Forsman, abiks — Kerkkonen, kassa ja varahoidjaks — Hjelt — seega kõik üliõpilased, kuna juhatajaks koguni mõnda vanemat, ülikooli juba lõpetanud, meest kavatsetakse kutsuda (senni oli mag. K. Sandelin).

Sellele järgnes piduõhtu, mitmekesisema eeskavaga (V. Setälä kõne, näidend, muusika, laul, deklamatsioon ja tants (— seekord laiemale hulgale ja pääsetähtedega, sissetuleku otstarbel. Lepingu väljatöötamise komisjon jõudis aga selle vahe sees jällegi oma istangu ära pidada, kus Juhanson poolt väljatöötet projekt ilma muudatuseta kinnitati.

Osa eestlasist (Juhanson ja Reintal) sõitsid veel samal õhtul Forsmani (Clauseni, Schrecki ja Töttermanni seitsis ringreisile (Viiburi, Imatralle Savonlinna, Punkaharjulle ja Otavalle), kuna teine osa (Noor ja Jürgens) järgmisel hommikul ühes soomlastega Helsingi sõitsid ja säält teine päev üheskoos Tallinna, kus soomlastele vastuvõtmine oli korraldet. Peatades Tallinnas ühe päeva, sõitsid soomlased (arvu poolest umbes 120) Helsingi tagasi. 3 juulil jõudsid ka Juhanson ja Reintal tagasi Tallinna.

Kogumulje jäi kõigile üsna häa, sest mis kongress puudu jättis, selle tasus Soome üleüldse, meid ülilahkesti vastu võttes, mis eest palju tänu võlgname.

A. J.

Kõne

mille pidas Soome keeles E. K. Keskliidu esitaja A. J u h a n s o n, tervites XIII. Soome Koolin. Liidu aasta- ja suvikongressi, Keraval, 25. VI. 20.

Mul on au tervitada Teid, tänast Soome Koolinoorsoo Liidu aasta- ja suvikongressi ja tema näol kogu Soome õppivat noortsugu Eesti Koolinoorsoo Keskliidu nimel. Palun, võtke vastu mu südamlük ter- vitus ja „elaguhüüd“¹⁾.

Eesti noorsugu — see on tormide laps, ajaloo murrangupäevi vihurites karastet. Võitlus olemasolu eest — see oli faktor, mis muu- tis meie noorsoo sarnaseks, nagu ta on — külm, kaaluv, asjalik, võiks öelda, enneaegu küps. Omal turjal kanda ilmasõja raskusi, osa võtta kogu enda olemisega ühiskondlike murrangute saatanliku karuselli keerutust, sellele lisaks hiljutine vabadussõda — tegelikke ohvrid nõudev — kuidas võis see mitte riiyata noort, elastilist hinge. Kuid siiski: teame, et oleme noored ja teame ka, mis tähendab noor olla, eriti vabas, iseseisvas Eestis! Meil, Eestis, puuduvad aastasadade jooksul sissejuurdunud traditsioonid ja kombad — noorte õnn, sest need pole kunagi noori rahuldanud! Algupärasus ja oma- pärasus — need olgu noorte ideaalid! Vanu radu tallata on kerge, kuid otstarbetu, uusi rajada küll raskem, kuid tänuväärsem. Kõik, mis pehastand ja äraigand — tõrjume eemale. Mis häviemas — see hävigu rutem, ruumi andes noorele, elujulisemale. Verega oleme lunastanud endi eluõiguse — kes julgeks nüüd meile seda keelama tulla!

Eesti noorsugu on radikaalne, kahtlemata radikaalsem, kui Soomes. Kuid selle eest ka aktiivsem. Eesti olude seisukohalt on see kergesti arusaadav.

Nüüd mõni sõna Eesti Koolinoorsoo Keskliidust.

See organisatsioon on alles noor — asutet jaanuaris, sel aastal. Varem oli ebamäärane Keskbüroode süsteem, mis kõiki ei rahuldanud. Eesti Koolinoorsoo Keskliit ulatab praegu üle kogu Eesti. Temasse kuulub 10 ringkonna liitu, kokku umbes 100 õppurühingut 4000—5000 liikmega. Administratiivseks keskkohaks on Tallinn. Tartus ilmub

1) Need sõnad kandis kõneleja alguses Eesti, pärast Soome keeles ette, üle jäänuse osa aga otsekohe Soome keeles.

iga kuu 2 korda Keskliidu häälekandja „Uudismaa“, levides 2000 eks. „Concordia“ leiab haruldaselt sõbralikku poolehoidu ja vastutulekut.

Kuna Eestis noorsoolikumine alles noor ja sellekohased organisatsioonid veel kristalliseerumas, ollakse huvitet väljamaade noorsoost, et laenata neilt häd eeskuju. Iseäranis elava tähelepanu osaliseks on saanud vennasrahva Soome noorsugu. Eesti ja Soome — kui paljutähendavalt kõlavad need sõnad! Meid seob hõimluse tunne, ühine minevik ja ühised tulevikuülesanded. Saatuslikul silmapilgul oli just vennasrahva noorsugu see, kes õiendas enda tugeva käe, tõtates appi päästma meie vabadust — tuleviku panti. Kaua püsib see tänuväärsest meie mälestuses ja Eesti noorsugu ei unusta ealgi oma sõpru. Meri, see kitsas laht on võimetu, et takistada meid sirutamast teineteisele kätt ja seda sõbralikult pigistamast.

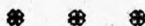
Ma lõpetan kindlas usus, et see hõimlastevaheline sõprus ealgi ei raage, ealgi ei katke, vaid igavesti püsib, aina tugevnedes, meie mõlema lootusriikka tuleviku kindlana tagatisena. Selles lootuses lubatagu veel kord tervitada tänast kongressi, kui ühte Soome Silla aluspalki ja hüüda:

Elagu Soome noorsugu!

Soome Koolinoorsoo Liidu Vabariik (suvekolonii)

töötas sel suvel 10 juulist 10 augustini esimest aastat. Asupaigaks oli Otava põllutöökool, ilusa järve kaldal. „Kodanikke“ oli vabariigis 30 ümber, muu seas ka Eesti Koolinoorsoo Keskliidu esitaja prl. L. Luiga. Vabariigil oli oma valitsus, president (Vilho Setälä), rahad ja postmargid. Töö eest, mida tehti ligidalolevas sadamas makseti palk vabariigi oma rahas, mille eest siis valitsuselt süüa saadi. Postmarke tarvitati riigipostmarkide lisaks kirjade postkontori toimetamise tasuks. Ka olid korraldet matemaatika, saksa, ladina, esperanto ja eesti keele kursused. Päev oli umbes järgmiselt ära jaotet: kell 6 ülestõusm. ja ujumine, kl. $\frac{1}{2}$ tee, 7—8 õpitund, 8—9 hommikueine, 9—12 töö, 12— $\frac{1}{2}$ 2 vaheaeg ja kohvi, $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 4 töö, 4—5 lõuna, 5—7 õpitunnid, 7—9 koosolekud, istangud ja mängud, 9—10 õhtu ja kl. 10 magamaminek. Kord vabariigis oli hää. Eesti esitaja kirjutab selle kohta: „Üleüldse torkas mulle silma, et siin nurisemist sugugi ei olnud. Ka ei näinud ma kordagi, et siin keegi vihane oleks olnud.“ Enne laialiminekut käidi Punkaharjül ja Imatral ekskursionil.

Mõned arvud.

Toome siinkohal mõned arvud, mis näitavad, mill määral üksikud linnad „Uudismaad“ senni toetanud on.

15 jaanuarist kunni 5 juunini 1920 tuli toimetusse ja avaldati töid järgmisel määral:

Linnad:	saadud		avaldet		
	isikult	töid	isikult	töid	lehekülge
Tartust	14	46	11	36	50 ¹⁾
Tallinnast	3	10	3	8	12
Valgast	4	5	4	4	6
Rakverest	1	2	1	2	5 ^{2/3}
Villem Ernitsilt ²⁾	—	6	—	4	3
Mujalt ³⁾	5	5	3	3	3 ^{1/3}
Kokku	28	74	23	56	80

Siia hulka pole arvatud toimetuse ja teiste organisats. ametlikud teadaanded.

Nagu näha, on Tartul tuntav ülekaal. Niisugused suured linnad, nagu Pärnu ja Viljandi pole hääks arvanud meid ainukesegi tööga austada. Loodame, et edespidi asi ses suhtes paraneb.

Petserlased Valgas.

Läinud aastal olid Petseri realgümnaasiumi õpilased Valgas õpireisil, kusjuures Valga linna vaatlemisele kõigest 3 tundi pühendeti, kuna 5 tundi Valga ja Petseri õppurkonna ühiseks tantsuõhtuks kulus. Kuna viimane eneses midagi tõsisemat ei sisaldanud, näis õpireis omandavat tantsuringreisi laadi, nagu meile kirjutetakse:

1) Lehekülgede arv ei ole päris täpipäalne.

2) Kuna V. Ernitsi ei Tallinnas ega Tartus asuvaks pidada ei saa, toome arvud tema kohta eraldi.

3) Koerust, Türiit, Tõrvast ja Väike-Maarjast.

Virumaa Noorte Püha

6. ja 7. juunil 1920¹⁾.

Rakveres — V. N. P. tulipunktis — keeb elu jo paar nädalat enne pidupäivi. Kõik teguvõimas osa õppureist oli kibedasti töös. Kui nooli saadeti telegramm-kirju kõigisse Virumaa koolesse, oodeti pikki silmi vastusid, ja küllaltki palju oli korraldusi kodu. Taheti teha palju — valmisteti suurt pidustust. Ent ei täitund see kõik pahust oludest Rakveres ja õppurite korraldamattusest väljaspool. Veel laupäeval enne Püha öeldi ära Rahvaaid, mis pidi olema N. P. keskkoh, öö läbi olid õppurid ladumas kuulutusi, trökikoja ladujate keeldudes, „väljamaalased“ (nii nimeteti õppureid väljaspoolt Rakveret) keeldusid kusagilgi esinemast, vaatamatta lubadusile ja lisaks veel kõigile vihmane ilm.

Siiski veel viimsel silmapilgul pöördi kõik hääks.

Noorte Püha algas pühapäeval kell 10 hommikud Vallimäe varemete juures aktiga. Kogund olid enamjaolt kõik Rakvere õppurid, isegi rahvakoolilt, külalised Narvast ja Jõhivist, kuna jäid ustamatta teised Virumaa koolid, neis õpitöö lõppedes varem. Peeti rida tervituskõnesid nii võõraste kui ka Rakvere organisatsioonide eestajate poolt, ka Virumaa Õpetajate Liit oli eestet.

Aktilt lahkuti rongkäigus muusikaga läbi linna Palärmo platsile, kuhu kiirel käel oli valmistet koht sportvõistlusiks.

Sportvõistlused oleksid osutund huvitavina, kui oleks neist võtnud osa ka „väljamaalased“, nagu oli lubadus. Väljaspoolne esinemine koondus kolme narvalasse, kes, muide, esinid valmistamatta, nii tuues vähe mitmekesisust asja. Neist kolmest ainult üks sai kolmanda koha 100 meetri jooksus, ehkki Viru Reaalgümnaasiumi sportring, alles kevadine tekkimus, ei suutnud palju valimistu selle ajaga. Mainimisväärt oleks siiski Virumaa rekord, mis löödi teivas hüppes.

Päale lõunase vaheaja järgnesid Virumaa laulupidu ja dramaatilised ettekanded „Taara Tammikus“. Laulupeol kanti ette rida laule üldise koori poolt, esinid ka üksikud koorid.

1) Autori kirjaviis muutmata. Toimetus.

Õhtul, pääle auhindade väljajagamise, esines Linna tüt. Keskkool plastiliste tantsega ja R. Keskkooliõppurite Dramaatiline Ring-Kraatsi ja Hoffmani 3 vaatuslise jandiga — „Vigurivänt“.

Teine päev, mis oli määrat „väljamaalaste“ esinemisiks, kulus ekskursjoones, kunstnäitusel ja õhtusis pidustusis.

Kunstnäitus, kokkusäet juhuslikult, jättis rahuloldava mulje, huvitavim osa millest oli nais-käsitööde ateljee ja rahvakoolide savi- ning papptööd.

Mõlemal päeval oli korraldet lillede ja N. P. märgikeste müük.

Loodan, et „väljamaalased“, teiste hulgas ka saadik Valgast, rahuldusid R. N. P., mida siiski võiks nimetada kordaminekuld osa rahuloldavaks, ehkki kõik avaldused kandsid harjumattuse, algamise märke. Üllatava vaimustusega, mis, muide, ei ole omane nüüdisaegselle tõule, oldi oma asja juures, täisi hingi elati kaasa kõigile. Ei langetand lootusrikkust näolt vihmane ilm rongkäigu ja sportvõistluste aegu. Ükski ei lahkund reast, nägudel püsis mingi püha tunne: nähti jo teostumas kauaaegist mõttelemmikut — Noorte Püha.

Olid täidinud nooruse päevad: aeg kevade lilline keset kestvat ilmavere võitlust, unustus mineviku ja tuleviku hääminguist, päev — sinine rukkilill otsas verise mõõga, hetkel puhkev valgus altariil kus põleb tuli ohverdet Nooruselle.

Nii ütli üks kõnelejaist:

„... Lilli ja mõõko ja mõõko ja
lilli ma annetan Sinule,
punaseid, veriseid Sinule
annetan lilli ja mõõko ja.

H. B. R.

TEAATER.

Draamateatri näitelavalt.

Peaa tähendama, et eelolevais ülevaadetes seisukohale asun, mis ühelt poolt ei kannaks äärmiselt arvustavat laadi, teisest küljest katsun avaldada omi mõtteid pääasjalikult faktiiliste andmete ja enda isikliste muljete järele.

Draamateater algas sügisest hooaega 15. augustil. Eeloleval hooajal on teatril uued väljavaated, siiski mitte õnnelikumad endistest. Aga eesmärgile truuks jäädes, võetakse repertuaari mitmed uued tükid, millele lavastuse juures püütakse dekoratiivselt värskust esile tuua.

Avatükina toodi lavale Henning Bergeri efektiderikas näidend „Uputus,“ mille sisuks juhtumiste otsijate kokkusaamine baaris ja uputuse kartus ühendab kõiki, teeb sõpradeks vaenlased mitmeist kih-tidest. Kuid vee hädaohu mõõdaminemisel mindakse jällegi igaüks enda harjumuse järele laia maailma ja sõprus kaob. — See näidend oli mängul mitmed korrad, kuna osavõtmine rahuloldav.

Teiseks uueks tükiks võeti G. Kadelburgi naljamäng „Eestkostja“ (Vanemuise repertuaarist). Näidendi tüübid on Kadelburg õige teravad joonistanud, näidates „Eestkostjate“ varjukülgi. Nii on ka meil Eestis neid „eestkostjaid“, kellele mõni näitlejanna ja plika kogemata hoolealuseks saab. Niisama Vanemuise repertuaarist on V. Sommerset-Maughami lustmäng „Millal sa tagasi tuled.“ Õrn perekondlik kurbus, mehe kahtlustamine teise naisterahva poole hoidmises ja lõpuks kui kõik jälle hää, küsitakse „Millal sa tagasi tuled“ — see käib punase joonena tükist läbi.

Eelmistele lisaks oli 17. septembril Ch. van Lerberghe'i satüüri-lise komöödia „Paani“ esietendus. Näidendile valmistati dekoratsioonid ja ülikonnad, plastiliselt rikastati ettekannet mitmeti. H. R(audsep)alt on senni ilmunud „Vaba Maas“ arvustus „Paani“ esietenduse kohta, kuna ta muu seas ütleb: „Draamateatri ettekandest jätkus selle teose kirjanduslikuks populariseerimiseks, kuna lavastuse probleem enam-vähem otsustamata jäi ja mäng rohkesti veel soovida jättis...“

„Paani“ laevastamisega, arvan, püüdis Draamateater neidsamu-sihte jälgida nagu „Salome“ ja „Judithi“ etendusel. Ja see on küllalt kiiduväärt.

Ei pea tähendamata jätma, et teater pääle harilikkude teatri eten-duste ka igal pühapäeval lasteetendusi korraldab. Neil etendustel on-saal viimse platsini väljamüüdud, sest noort teatripublikumi on meil nähtavasti rohkem kasvanud.

Pääle uute tükide lavastamise oli teatri juhatus ette näinud ka mineva aasta repertuaari näidendite kordamise. Nii korrati läinud hoo-ajast: Potapenko näidend „Sunnitööline,“ Kadelburgi „Põrgutee“ (augusti kuul) ja G. Viedi ja J. Peterseni „Esimene viiul“ Fr. Hebbeli „Judith,“ M. Dauthendey „Meremadu“ (septembri kuul).

Käesolev kokkuvõte on tehtud, silmaspidades „Uudismaa“ ruumi vähesust. Teises mõttes ei tahaks mingisuguseid statistilisi andmeid käsitada, mis ülearune. Meile on tähtis vast mõte, hingeline käsitus.

H. Jänes.

Anateem.

Leonid Andrejev'i näidend 5 pildis. Tallinna Vene teatri näitlejate trupi külas-
käiguetendusena ette kantud Tartu vene teatris, 4. sept. 1920.

Anateem'i ettekanne — see on sündmus teatri alal, mida meie Eesti teater (eriti Tartu „Vanemuine“) ainult vaeselapsena päält võib vaadata. Dekoratsioonid ja mäng „Anateemis“ — missugused ülesanded asetavad need teatrite ette! Ainult mõte nende päale viiks meie „kodukasvand“ teatri seedimisvärgi rikki, mis harjunud ainult „Joosep'ite“ ja „Valtseri unistus'tega“. Ka meie tavalisele teatri-publikumile käiks selle vaatamine vist üle jõu. Vene teater sai sellega kõigiti üsna rahuloldavalt, koguni hästi, hakkama, nagu kogu enda, võrdlemisi õige valitud repertuaariga (näit. Hauptmann'i „Elga“, Tolstoi „Anna Kareenina“, Przybyszewski „Lumi“, Ibseni „Noora“ jne.).

Anateem — see rahutu, vandealune Keegi, kes sellepärast, et tal midagi teha pole, jalutab ilma mõõda („мне нечего делать и я гуляю по миру...“), jõuab raudsete väravate juure, kus taga kõige Olemise Algus, Suur Ilma Mõistus (Великий Разумъ Вселенной) ja kuhu ei pääse vaatama ainuski elav olevus. Maona roomab ta sinna oma palja kõhu pääl, penina lipitseb liikumatu väravavahi jalge ees, kuid kõik asjata -- ta lahkub kustutamata enda põlevat teadusjanu, lahkub ja läheb vana juudi — Daavet Leiseri juure, teeb selle otsatu rikkaks, lätstes pärida vennalt 4 miljoni rubla ja astub selle järele tema juure isiklikuks sekretäriks ametisse. Siis tulevad aga vaesed, keda nad ise kutsusid, iga nelja tuule poolt tulevad nad ja ootavad imet, sest Daavet Leiser omandab nende silmis jumaliku ilme. Ta jagab neile kogu oma varanduse, ja kui tal midagi enam anda pole, põgeneb ta ühes Anateemiga kõrbi. Ilme tegemiseks on ta aga võimetu, olles harilik surelik. Kõrbes leiab neid näljane rahvahulk, neid alati seurav, ja pillub Leiseri kividega surnuks. Ta kramplikult kokkukiskund peost leitakse aga üksainus yask kopik. Tapet Daavetit kõrbi jättes, läheb Anateem uuesti Igaviku väravate ette, et veel kord õnne katsuda väravavahti meelitusiga võita. Katse ebaõnnistudes lubab ta aga minna Daavet Leiseri hauale, säääl kõigest jõust nutta ja karjuda, nii et kogu ilm muutub tapjateks ja timukateks — Daavet Leiseri nimel, kelle tappis rahvas, keda Daavet ommeti nii väga armastas ja kellele ta kogu oma varanduse jagas.

Juba näidendi sisu, Andrejevile omane üldinimlisi vaimlisi ja füüsilisi viletsusi käsitav, on küllalt võluv, seda suurepärasem jäi mulje, vaadates teda näitelaval, kus sisuga ühines suurepärase ettekanne ja dekoratsioonid.

Kahju, et seda haruldast juhust pääasjalikult ainult kohalik juudi ja Vene seltskond kasutas, kuna Eesti intelligentsi vähe näis.

A. J.

Sport.

Tartu Eesti Koolinoorsoo Liidu „Noorte Püha“.

Kergespordi võistlused 29 ja 30. mail 1920 a.

100 m. jooks:

1. Kolk (Ilmarine) 12,1 s.; 2. Neumann (Ilmarine) 12,4 s.; 3. Timusk (Treffn. gümn. Sp. ring) 13,1 s.

Kõrgushüpe hooga:

1. Kolk 1,56 m.; 2. Neumann 1,56 m.; 3. Niinemägi (Koeru õppurite Selts) 1,54 m.

Kettas heide:

1. Niinemägi 28 m.; 2. Neumann 26,94 m.; 3. Kolk 26,52.

Kaugushüpe hooga:

1. Neumann 5,68 m.; 2. Kolk 5,50 m.; Timusk 5,26 m.

Odaviske:

Schütz 42,57 m. (Õhtukooli Sp. Ring) väljaspool konkurentsi. 1. Timusk 37,90 m.
2. Kolk 33,16 m.; 3. Niinemägi 32,59 m.

Kuultõuge (5,5 klgr.):

1. Neumann 11,09 m.; 2. Kolk 10,57 m.; 3. Niinemägi 9,25 m.

Kaugushüpe hoota:

1. Neumann 2,86 m.; 2. Kolk 2,75 m.; 3. Tiitso 2,74 m.

Teivashüpe:

1. Kolk 2,80 m.; 2. Neumann 2,60 m. (väljaspool konkurentsi).

Viievõistlus:

Nimed	100 m. jooks		Kõrgushüpe hooga		Kettaheide		Kaugushüpe hooga		Odaviske		Punktide summa
	Tagajärg	Punktide arv	Tagajärg	Punktide arv	Tagajärg	Punktide arv	Tagajärg	Punktide arv	Tagajärg	Punktide arv	
1. Kolk . . .	12,1	558,8	1,56	433,8	26,52	304,6	5,50	415,5	33,16	293,5	2006,2
2. Neumann.	12,4	470,6	1,56	433,8	26,94	318,1	5,68	465,4	30,71	249,5	1937,4
3. Niinemägi	13,3	205,9	1,54	409,7	28	352	5,20	332,4	32,59	280,7	1580,7

Kolmevõistlus (algajatele):

Kohad	Nimed	60 m. jooks			Palli kõrgusviske			Kaugushüpe			Punktide summa
		Tagajärg	Koht	Pkt.	Tagajärg	Koht	Pkt.	Tagajärg	Koht	Pkt.	
1	Zimmermann . . .	7,7	1	10	4,8 s.	2	9	4,18	2	8 ¹ / ₂	27 ¹ / ₂
2	Paltser	8,1	3	8	4,6 s.	3	8	4,18	3	8 ¹ / ₂	24 ¹ / ₂
3	Johanson	8,3	4	7	5,0 s.	1	10	4,84	5	6	23
4	Laps	8,0	2	9	4,0 s.	7	3 ¹ / ₂	5,43	1	10	22 ¹ / ₂
5	Padil	8,6	7	3 ¹ / ₂	4,2 s	4	6 ¹ / ₂	4,93	4	7	17

Ülesanded.

Ülesannete väljaarvavad saavad 1—3 punkti iga ülesande päält; uute kokkusäädjad sama palju. Aasta lõpul (kevad) avaldetakse resultaadid ja kummagist liigist kolmele esimesele antakse hää autasu. Vastused ülesannetele tuleb ära saata 1 kuu kestes pääle numbrilise ilmumise ja õiged neist avaldetakse ülejäärmises numbris. Toimetus.

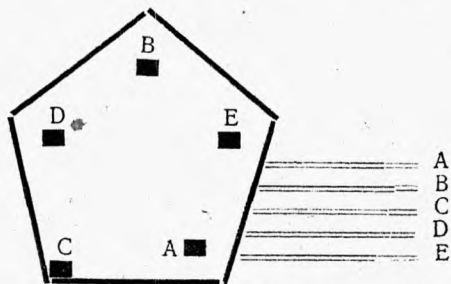
1. Kumb võidab?

Kujutage ette, et seinanajal on pikk kallak laud. Kui kaldpinna ülemisest otsast ühel ajal kaks ühesuurust ja raskust palli alla veereda lasete, siis näete, et nad ühel ajal põrandale jõuavad. Nii! Kuid mis te arvate, kui teine neist väiksesse vankrisse asetada, millel kergeltveerevad rattad, ja siis jälle mõlemad alla veereda lasete, nii, et teine veereb, teine „tõllas“ sõidab. Öelge nüüd, kas jõuavad pallid jälle ühel ajal alla, kui ei, siis kumb enim, „jalakäia“ või „tõllassõitja“? (Väljaarvajale 3 punkti). („Nuori Voima“).

2. Hiina raudteed.

Kui hiinlased esimest korda lubasid eurooplastel oma maale kaubitsema ja raudteid ehitama tulla, siis oli üsna raske suuremais linnus leida kohast paika vaksalite ehitamiseks, eriti, kui kolm riiki ühel ajal raudteeehituseks luba tahtsid.

Nii tahtsid korra koguni viis eri riiki ehitada raudteed ühte viienurgelisse linna, kuhu aga müüri tõttu ainult ühest küljest sisse pääses. Hiina valitsus oli suurimas hädas, kuna ta ei teadnud kuhu kellegile lubada vaksali ehitada. Lõpuks ütles keegi keisri nõuandjaist: — Laseme igalühel ehitada vaksali sinna, kuhu ta ise tahab, kuid nii, et raudteed üksteisest üle ei läheks. Kõigi viie riigi esitajad valisidki kohad nii, nagu see juuresoleval joonistusel näha. Kuidas nüüd kõige õigemini jätkata raudteid, nii et liin A jõuaks jaama A, liin B jaama B j. n. e., ilma üksteisest üle minemata? (Väljaarvajale 2 punkti).

(„Nuori Voima“).

„Uudismaa“ toimetus

vajab otsekohe kirjasaatjaid kõigis koolides ja õppurühinguis. Soovikorral hää tasu, Soovijad teatagu endi nõusolekust selleks otsekohe toimetusele.

„Uudismaa“ toimetus.

Teadaanne

kõigile, kellel arved „Uudismaa“ I ja II aastakäigu eest õiendamata.

Summad, mis 15 novembriks 1920 ära makstud pole, nõutakse edaspidi ühes 50 % lisamaksuga sisse.

Talitus.

Üleriikline karskuspüha

peetakse tänava aasta teisel semestril 20. ja 21. novembril. 20. novembril on koolides karskustunnid, 21. novembril on Karskuskoosolekud ja pidustused seltsides, koolides ja noorsooühinguis.

Karskuspüha korraldagu koolides mitte ainult Noorsoo Karskusühingud, vaid seda tehku kõik noorsoo organisatsioonid, kes karskusküsimuse tähtsusest aru saavad ega piirituse kuldvasika ümber joobnud, märatsemist Eesti Vabariigi kodaniku au kohaseks ei pea, nagu kahjuks paljud täiskasvanud kaaskodanikud.

Tänavusügisene karskuspüha peetakse ära keeluseadumärgi all, kihutustöökis Riigikogu valimistele ja pärastisele võimalikule keeluseaduse rahvahääletusele. Noored alla 20 a. ei saa valimistest, allkirjadega rahvahääletuse nõudmistest ja revolutsioonide saatmisest Riigikogule osa võtta, kuid kaudselt võivad nemadgi sest võitlusest osa võtta, üleüldise alkoholivastase meeleolu kõvendamise teel. Miski asi ei saa neid keelata omalt seisukohalt resolutsjoone karskusküsimuse kohta vastu võtmast ja ja neid Uudismaas ja ajakirjanduses avaldamast. Kuigi neid juriidilistena nõudmistena Riigikogule esitada ei saa, võivad nad siiski Karskusseltside Kesктоimekonna käes olla kaaluvaks materjaliks üleüldise karskusmeeleolu loomisel. Teiselt poolt ja selles seisabgi vahest nende päätähtsus — harjutavad nad juba noori kaaskodanikke seisukohta võtma ühiskondlikude pahede ja väärnähtuste vastu, mille vastu nad peavad aktiivselt võitlusse astuma juuriidlist täisiga saavutades.

Sellelt seisukohalt tuleb soovitada, et vanem õppiv noorsugu korraldaks karhuspüha puhul koosolekuid harutaks praegust seisukorda läbi ja hindaks seda omade resolutsioonidega, mis Karskusseltside Kesктоimekonnale ära saadetagu.

Eesti Karskusseltside Kesктоimekond.

Kirjavastused.

Päältvaataja. Valgas. Lühendasime tuntavalt.

G. P-u. Päite. Ilmub № 2. Palume jätkata.

G. N. Jäävad tungival ruumipuudusel № 2.

H. Tumevari. Ilmub lühendatult № 2. Palume jätkata.

M. Forsman. Ilmub tungiva ruumipuuduse pärast № 2.

K. Punga. Ilmub № 2.

A. S-d. Valge Majak. „Meie intelligenti ideed“ sisaldab eneses mõned huvitavad mõtted, mis väärt oleksid edasiarendamist. Selles kirjatükis aga kaovad nad ära paradokside hulka.

R. O-e. Tartus. „Uninäod“ kui ka ülevaade ühingust ei leia ruumi.

H. B-d. Rakvere. Osa tarvitame nüüd, osa edaspidi.

E. N-k. Avaldame „Mu õhtu.“ „Aer“ jääb № 2.

Valpur E-nt. Jäävad tungival ruumipuudusel № 2. Palume jätkata.

E. P. Valgas. Ilmub № 2. Palume jätkata.

E. T-k. Tallinn. Otsus pole veel kindel. Palume jätkata.

Charlis. Nüüd avaldame ka ilukirjandust. Palume.

Ilukirjanduslise albumi toimetuselt oleme selle likviderudes üle võtnud järgmised tööd, mille kohta endi otsused järgmises numbris avaldame.

R. Ode. Uninäod V, VII, VIII.

H. Brindfeldt. 10 luuletust.

A. Kruus. Idüllid. Eleegiad.

J. Pöder (+). Järeljäänud kirjatööd.

K. H. Reinvaldt. 2 luuletust.

Myxy. „Valge finaali“ ja „Hing“.

A. Pärn. Meri.

E. Nukk. 2 luuletust.

Mäe Kaarel. 3 lauletust ja 1 proosatöö.

„Uudismaa“ toimetus.

Toimetus: A. Juhanson, H. Piller, L. Raudsepp, O. Reintal, J. Rosental ja A. Soom.

Vastutav toimetaja: cand. phil. Villem Ernits.

Yäljaandja: E. Koolinoorsoo Keskkliit ja E. Karskusseltside Keskoimekond.

Toimetus ja Talitus asub Tartus, Riia uul. 2.

